

Харченко В.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
Донецький національний технічний університет*

ПРОТИРІЧЧЯ У СИСТЕМАХ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Системи управління на переважній більшості вітчизняних підприємств не дозволяють вести результативну господарську діяльність, досягти задовільного рівня рентабельності, отримати економічний ефект від упровадження стабілізуючих заходів. У теперішній час особливого значення набувають питання, пов'язані з пошуком нових підходів щодо підвищення стійкості до руйнівного впливу зовнішнього середовища, до проникнення кризових явищ, до наслідків настання ризикових ситуацій, непередбачувальних змін в умовах невизначеності.

Відзначаючи високий науковий внесок вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, проблема побудови дієвої системи стратегічного управління розвитком підприємства потребує подальших досліджень і комплексного вирішення. Головним протиріччям (проблемою), що потребує вирішення у процесі дослідження, є необхідність у стратегічно орієнтованому розвитку діяльність підприємства для забезпечення ефективності – з однієї сторони, а з іншої – отримання незадовільних результатів або недоотримання очікуваних результатів від розвитку діяльності під силою впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища.

Промислові підприємства на сучасному етапі розвитку економічних відносин стикаються із цілою низкою проблем, які й досі не мають ні адекватних ринковим реаліям механізмів розв'язання, ні системи протидій, що перешкоджали б появі цих проблем. У роботі виділено основні проблеми підприємств промисловості, які потрібно вирішити на основі впровадження системи стратегічного управління розвитком (табл. 1).

Слід зазначити, що існуючі проблемні питання було згруповано за керованими елементами підсистеми виробництва і реалізації продукції і підсистеми фінансового стану підприємства, та наведено першочергові напрями розв'язання цих проблем із зазначенням основних видів ресурсів, які для цього застосовуються. При цьому слід враховувати, що наведені ресурси є керованими елементами підсистеми ресурсного стану підприємства в системі стратегічного управління розвитком [1; 2].

Основні види ресурсів, зазначені у табл 1, в розрізі підсистем управління за усіма проблемними питаннями доповнюються такими ресурсами, як інформаційні, трудові й організаційні. Зазначені три види ресурсів приймають активну участь у проведенні заходів щодо удосконалення ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства в системі стратегічного управління розвитком промислового підприємства, а саме:

– організаційні ресурси: у процесі розв'язання проблемних питань із використанням організаційних ресурсів відбувається організація роботи виробничих ланок промислового підприємства, відділу збуту, фінансово-економічних служб підприємства;

Таблиця 1

Основні проблемні питання, що потребують розв'язання

Керовані елементи системи управління	Найменування проблем	Напрямок розв'язання:	
		сутність	основні види ресурсів
1	2	3	4
<i>Підсистема виробництва і реалізації продукції</i>			
Виробничий процес	спад обсягів виробництва	інвестиційно-інноваційне спрямування розвитку виробничої сфери	- інвестиційні, інноваційні, технологічні, матеріально-технічні (модернізація виробництва)
Процес реалізації продукції	- низька якість виконання контрактних зобов'язань; - нестабільність ринків збуту; - низька конкурентоспроможність продукції	застосування маркетингових технологій у процесі управління реалізаційними заходами і розвитку сфери збуту на підприємстві	- організаційні (просування продукції); - інформаційні (рекламування продукції)
<i>Підсистема фінансового стану підприємства</i>			
Напрямок розв'язання: удосконалення управління фінансовою підсистемою підприємства за умов розвитку фінансово-економічних відносин у процесі:			
Платоспроможність	недостатність фінансових ресурсів для виконання зобов'язань	ефективного управління заборгованістю	- фінансові (сплата боргів)
Фінансова стійкість	нестабільність бізнес-середовища	урахування впливу факторів на результати господарсько-фінансової діяльності: стан законодавчої бази, політична ситуація, інфляція, валютний курс, компетенція менеджерів	- фінансові (максимізація ресурсів у довгостроковій перспективі)

Закінчення таблиці 1

Ділова активність	низький рівень ділової активності	стимулювання і активізація ділової активності на основі розвитку нових видів діяльності; зростання обсягів виробництва	- матеріально-технічні (технічне оновлення виробництва); - фінансові (фінансове забезпечення заходів)
Грошові потоки	розбалансування, десинхронізація коштів у часі і за обсягами	досягнення фінансової рівноваги	- фінансові (максимізація ресурсів у довгостроковій перспективі)
Майно	низький рівень оновлення основних засобів	забезпечення сучасного технічного стану розвитку засобів виробництва	- інноваційні (впровадження технічних нововведень); - інвестиційні (придбання нових основних засобів)
Рентабельність	падіння рентабельності виробництва і продажу продукції	ефективного управління фінансово-економічними показниками діяльності і виробничо-реалізаційними результатами	- фінансові (генерування прибутку)

Джерело: розроблено автором

– трудові ресурси: удосконалення управління діяльністю підприємства пов’язане із підвищенням кваліфікації робітників з виробництва, менеджерів, маркетологів, менеджерів-економістів, фінансистів, аналітиків;

– інформаційні ресурси: вирішення проблемних питань вимагає вчасного інформування і обміну інформацією між усіма пов’язаними підрозділами підприємства (наприклад, економічне обґрунтування виробничих заходів передбачає обмін інформацією між виробничим відділом і такими відділами, як плановий, економічний, фінансовий, статистичний, збуту продукції).

Таким чином, у роботі розкрито перший компонент методології дослідження проблеми побудови дієвої системи стратегічного управління розвитком промислового підприємства: виокремлення протиріч, що створюють проблему. У подальших дослідженнях слід розкрити інші компоненти методології дослідження, до яких, за авторським тлумаченням, віднесено такі: обґрунтування концептуальних положень означеної проблеми, розкриття механізму формування системи управління, що пропонується та

визначення ефективності від впровадження запропонованої системи управління.

Список використаних джерел:

1. Харченко В.А. Сутність системи управління розвитком промислового підприємства / В.А. Харченко // Економіка промисловості. – 2013. – № 4. – С. 100-110.
2. Харченко В.А. Система забезпечення розвитку підприємства / В.А. Харченко // Економічний дискурс: міжнародний збірник наукових праць. – Вип. 3. (м. Львів). – Тернопіль: Крок, 2014. – С. 61-64.

Чорна А.М.

кандидат економічних наук, доцент,

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ОЦІНЮВАННЯ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ В СИСТЕМІ ЇХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Більшість підприємств Луганської області має труднощі із забезпеченням їхньої економічної безпеки. Результати проведеного дослідження підтвердили припущення про доцільність оцінювання стану ресурсного забезпечення підприємства, метою якого є виявлення загроз у системі його економічної безпеки [1]. З цією метою вдосконалено оцінювання ресурсного забезпечення в системі економічної безпеки підприємства шляхом виокремлення складових ресурсного забезпечення, на які найсильніше впливають загрози, установлення етапів оцінювання, уточнення складу показників ресурсного забезпечення підприємства та розробки шкали оцінювання стану такого забезпечення, результати якого є основою для ідентифікації загроз ресурсного забезпечення підприємства.

Узагальнену схему оцінювання ресурсного забезпечення підприємства в системі його економічної безпеки, складену безвідносно до горизонту його діяльності, подано на рис. 1.

Процедури оцінювання ресурсного забезпечення в системі економічної безпеки підприємства проводилися на базі п'ятиох промислових підприємств Луганської області – ПАТ «Краснодонський м'ясокомбінат», ПАТ «Глорія Джинс», ПАТ «Об'єднання Склопластик», ТОВ «Інтерпрокат» і ПАТ «Краснодонський завод «Автоагрегат». Метою оцінювання є одержання інформації про стан ресурсного забезпечення досліджуваних підприємств та виявлення причин виникнення загроз ресурсного забезпечення в системі їхньої економічної безпеки.